

Što smo radili u protekloj godini

Iako ovaj svezak *Polimera* nosi oznaku 33(2012)2, to je prvi broj u novoj kalendarskoj godini. Uobičajeno je tim povodom dati presjek najvažnijih djelatnosti u protekloj godini.

Iako se djelokrug i broj zainteresiranih osoba za djelovanje u *Društvu za plastiku i gumu* smanjuje kao posljedica stanja u plastičarskoj industriji, ili, bolje rečeno, onomu što je od nje ostalo, ipak i dalje postoji potreba za znanjima u prerađivačkoj industriji, koja postoji i susreće se s problemima koji nisu svojstveni samo ovim prostorima. To je vidljivo iz teksta Tima Lestera *The University Dilemma*, objavljenoga u studenom 2012. u časopisu *Strategy+business*. Prema samo jednom pokazatelju, a to je broj studenata, institucije visokog obrazovanja diljem svijeta vrlo su uspješne: na njima studira više osoba nego prije. Prema svim ostalim mjerilima, 4 500 institucija u kojima se obrazuje više od 21 milijun studenata u SAD-u i oko 6 500 institucija diljem svijeta zajednički zaslužuju slabe ocjene. Zašto? Kao prvo neuspješni su u nastojanju da studenti postignu svoj cilj, cijene školovanja su izvan kontrole, a najvažnija je zamjerka da institucije visokog obrazovanja ne vode računa o potrebama poslodavaca. Iako čak i u SAD-u postotak nezaposlenih ostaje visok, predviđa se manjak obrazovanih zaposlenika na području znanosti, tehnologije, strojarstva i matematike (e. *science, technology, engineering, math; STEM*). Jednostavno nema dovoljno matematički educiranih mladih za takve studije. Usprkos predviđanju milijun nepopunjenih mjesta, mnoge se institucije i dalje drže lakših područja humanističkih i socijalnih znanosti (zvuči li vam to poznato?). U svijetu biznisa to dovodi do restrukturiranja industrije. Događa li se to presporo ili u krivom smjeru, rezultat je propast. I kod nas se već dulje vrijeme govori o potrebi reindustrijalizacije. Ako se pogledaju statistički podaci uspješnosti pojedinih industrijskih grana, materijali, a prije svega plastika, pokazuju porast, čak i u kriznim vremenima. Dakle nužno je sačuvati postojeća znanja, a to je jedna od zadaća *Društva za plastiku i gumu*.

Osim izdavanja časopisa kao jedne od glavnih djelatnosti, *Društvo za plastiku i gumu* ponovno se aktiviralo vezano prvo uz pokušaje zabrane, a poslije, u svibnju 2012., uz najavljeno uvođenje dodatnog poreza na plastične vrećice. Naglasak je na *ponovno aktiviranje* jer, kako se može vidjeti iz izlaganja o djelatnosti *Društva* održanoga na redovitoj skupštini, još davne 1975. osnovana je u *DPG-u Komisija za obranu čovjeka i okoliša od utjecaja polimernih materijala*. Tada

je bio aktualan problem s PVC-om, s kojeg je nakon višegodišnjih detaljnih istraživanja skinuta stigma. Na žalost, to nije pomoglo da se spasi proizvodnja PVC-a u Hrvatskoj iako je on posljednjih godina, čak u vrijeme najveće krize, jedan od najpropulzivnijih plastomera sa stalnim godišnjim porastom proizvodnje. Prema tome, za *DPG* zaštita čovjeka i okoliša nije *zeleno pomodarstvo* devedesetih godina, već trajno opredjeljenje.

Stajališta članova *DPG*-a o plastičnim vrećicama zauzeta su još davne 1993. Od tada su se samo proširivali argumenti u korist vrećica, a stajališta *DPG*-a o plastičnim vrećicama objavljujvana ne samo u zemlji nego i inozemstvu, posebno SAD-u, npr. u dnevnicima *Washington Post* i *Wall Street Journal*. U mnogim se svjetskim gradovima provodi populističko rješenje problema plastičnih vrećica: zabrana. I kod nas su se javili pobornici te ideje pa je *DPG* sudjelovao na javno organiziranim tribinama. U javnom sučeljavanju zaključeno je da plastične vrećice ne zagađuju, već onečišćuju okoliš. Problem, i to ne samo s plastičnim vrećicama, svodi se na sakupljanje i ostale aktivnosti gospodarenja otpadom koji je u većini uređenih država važan izvor sirovina na kojem se dobro zarađuje. Suočeni s velikim problemima odlaganja otpada, kojih smo gotovo svakodnevno svjedoci, trebali bismo se okrenuti dobrim primjerima, rješavanja tog problema. U Švedskoj, koja već dugo ima dobro organizirano sakupljanje, razvrstavanje i recikliranje otpada, javlja se problem nedostatka otpada. Gotovo 100-postotna iskoristivost postiže se različitim oblicima uporabe. Potrebno je osvijestiti činjenicu da se drukčijim načinom razmišljanja problem može riješiti i još imati koristi od toga.

U čestim napadima na plastiku rijetko se čuju provjereni argumenti, a još se manje sluša struka, a oni su toliko puta objavljeni u časopisu *Polimeri*, na web-stranicama (dpg.fsb.hr) i vrlo čitanom *blogu* *plasticno-je-fantasticno.blog.hr/*, koji je osnovao i uređuje član *Uredništva Polimera* R. Deša.

Na tribini održanoj u organizaciji *Europskog doma* 13. lipnja 2012. dogodio se *kopernikanski obrat*. Naime, do tada su *plastičari* uvijek bili na jednoj strani, a svi s nekom vrstom *zelenog* obilježja na drugoj, kao oštri oponenti. A sada su se počeli međusobno slušati i poštovati. Uvidjelo se da su im, usprkos nekim razlikama, mnogi argumenti zajednički, prije svega odgovoran odnos prema okolišu i održivom razvoju, pa su uspostavljeni kontakti sa *Zelenom listom* i

započelo se raspravljati o *Pismu namjere o suradnji*. O tome možete čitati u ovom broju.

U prostorijama *Fakulteta strojarstva i brodogradnje* 29. listopada 2012. održana je redovita skupština *Društva*. Zbog napuštanja dužnosti određenog broja članova *Upravnog odbora* birani su novi članovi tijela upravljanja.

Kako je glavni tajnik krajem 2011. podnio ostavku, zamoljen je član *Upravnog odbora* I. Čatić da pripremi izvještaj o radu *Društva* između dviju skupština, koji donosimo u cijelosti. Zaključak *Skupštine* može se sažeti u tri riječi: svakako treba preživjeti. Aktivnosti zato treba usmjeriti u tom smjeru, a prije svega nastojati što više raditi na edukaciji. Posebno vezano uz problem povremenoga, ali sve češćeg napada na plastiku.

Još tijekom 2010. pokrenut je opći napad na fosilnu plastiku na račun bioplastike. Tek u 2011. proizvodnja bioplastike prešla je granicu od milijun tona, u usporedbi s fosilnom plastikom koje je te godine proizvedeno 280 milijuna tona. Osobito je bioplastika često spominjana kao rješenje za onečišćenje okoliša plastičnim vrećicama. Fosilna plastika, pa tako i uobičajene vrećice, vidljive su u okolišu, ali su teško razgradljive, pa zato ne zagađuju okoliš. Biorazgradljive vrećice još su gore ako se nekontrolirano bacaju u okoliš. Zaboravlja se da su one razgradljive samo u određenim uvjetima kompostiranja. A to znači da ih treba sakupljati kako bi se mogle razgraditi u točno propisanim uvjetima. Bačene u okoliš isto će, kao i one fosilnog podrijetla, onečistiti okoliš. Raspast će se jedino tzv. oksoplastika, čiji produkti razgradnje doista mogu zagađati okoliš. Sve je to ponukalo *DPG* da se organizira savjetovanje *Bioplastika – danas i sutra*, koje je održano u prostorijama *Fakulteta strojarstva i brodogradnje* 22. studenog 2012. Odaziv slušateljstva svjedoči o interesu za upoznavanje bioplastike, pojmova biorazgradljivosti te legislative i normi za to područje. S radovima i pojedinostima upoznat ćemo vas u sljedećem broju, koji će biti većim dijelom posvećen tom skupu.

Dugogodišnja članica našeg *Uredništva* prof. dr. sc. Jelena Macan postala je glavna urednica *Glasnika AMACIZ-a*, najuspješnije takve udruge na zagrebačkom *Sveučilištu*. Čestitamo i vjerujemo da će joj iskustvo urednice rubrike u *Polimerima* pomoći u obnašanju nove dužnosti.

Glavna urednica
Đurđica ŠPANIČEK